

Pharmaceuticals» та інш.), що поставляють такі комплексні вітамінні препарати, як Декристал, Мільгама, Невролон, Медобіотин і займають майже 24% ринку імпортованих вітамінних препаратів. Заслугує на увагу продукція фармацевтичних виробників Великобританії («World Medicine», «Mili Healthcare»), що становить 12%, Японії («Takeda») – 11,5%, США («Unipharm, Inc.», «Bayer Consumer Care») та Тайланду («MEGA LIFESCIENCES») – по 7%, а також Болгарії («Sopharma», «Alvogen Pharma Trading Europe EOOD») та Угорщини («Beres Pharmaceuticals Ltd») – майже по 5%. Решта країн-виробників імпортують по одному вітамінному засобу на фармацевтичний ринок України; серед таких – Канада, Греція, Швейцарія, Прибалтійські країни.

В аналізованому переліку вітамінних препаратів майже половину асортименту становлять лікарські форми у вигляді таблеток, в т.ч. жувальні і шипучі таблетки (49,6%). Значну частину досліджуваного асортименту (16,3%) займають капсули, розчини для ін'єкцій (22,3%) та розчини для перорального застосування (7,3%).

Для нормального розвитку дитини часто необхідно застосовувати певні вітаміни або їх комплекси і тому багато виробників орієнтуються у своїй виробничій діяльності саме на цей сегмент ринку, враховуючи особливості дозування та застосування цих лікарських засобів. Серед них найбільш представлені вітамінні лікарські препарати у вигляді сиропів, жувальних таблеток та драже.

Висновки. Таким чином, український ринок вітамінних препаратів забезпечує споживачів, як вітчизняними, так і імпортованими лікарськими засобами у різних лікарських формах, що дає можливість максимально задовольнити потреби багатьох сегментів ринку.

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ У ПОПЕРЕДЖЕНІ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Яхно Т. А.

Науковий керівник: Волкова А. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

socpharm@nuph.edu.ua

Актуальність. Антибіотикорезистентність визначається як стійкість бактерій до одного або кількох антибіотиків, що виникає внаслідок змін або мутацій у ДНК бактерій, придбання ними генів стійкості до антибіотиків від інших видів бактерій. За результатами чисельних досліджень, що проводились у багатьох країнах світу, визначено, що до основних причин антибіотикорезистентності можна віднести надмірне використання антибактеріальних лікарських засобів (АБЛЗ) населенням, а також у тваринництві та рибництві, неналежний інфекційний контроль у лікарнях та відсутність розробок нових АБЛЗ. За оцінкою експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щороку від антибіотикорезистентних інфекцій помирає близько 700 тисяч людей, але прогнозують, що до 2050 року їх кількість може досягти 10 мільйонів. Відповідно, актуальним постає питання вирішення проблеми поширення антибіотикорезистентності, яка загрожує людству, шляхом розробки і впровадження системного підходу із застосуванням комплексу державних, управлінських та навчальних заходів, і, зокрема, перегляду підходів щодо раціонального призначення лікарями і застосування населенням АБЛЗ.

Мета роботи. Проведення аналізу світових підходів щодо попередження антибіотикорезистентності у сучасному суспільстві.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження стали тематичні звіти ВООЗ та дані наукової періодичної літератури. Застосовувались методи контент-аналізу, логічного, узагальнення.

Отримані результати. За даними проведеного аналізу літературних джерел та звітів на сайті ВООЗ, визначено, що на сьогодні у світову практику впроваджено низку програм, створено організації і започатковано проекти, метою яких є попередження та контроль стійкості до АБЛЗ. Нами проведено узагальнення даних ініціатив з метою подальшого визначення впливу запроваджених заходів на рівень споживання АБЛЗ населенням.

Програма «Глобальний план дій по боротьбі зі стійкістю до протимікробних препаратів» (Global Action Plan On Antimicrobial Resistance) має на меті оптимізувати вживання протимікробних препаратів, збільшивши доступ до АБЛЗ з невеликим ризиком розвитку резистентності до них та зменшивши використання АБЛЗ з високим ризиком резистентності.

Глобальна система з нагляду за стійкістю до антимікробних препаратів (The Global Antimicrobial Resistance Surveillance System, GLASS) створена з метою стандартизації підходу до збору даних країнами світу, що долучились до програми, а також дозволяє отримати інформацію щодо структури і тенденцій стійкості до антибіотиків.

Глобальне партнерство з наукових досліджень і розробки антибіотиків (The Global Antibiotic Research and Development Partnership, GARDP) є організацією, що розробляє нові методи лікування лікарсько-стійких інфекцій, які становлять найбільшу загрозу здоров'ю населення світу. Діяльність організації направлено на стимулювання досліджень і розробок на основі державно-приватних партнерств. До 2025 р. заплановано розробити і впровадити п'ять нових лікарських препаратів, ефективних щодо найбільш небезпечних з точки зору ВООЗ лікарсько-стійких бактерій.

Ще одним з механізмів регулювання раціональності використання антибактеріальних ЛЗ стало впровадження ВООЗ розробленої у 2017 р. класифікації антибіотиків – «Access, Watch, Reserve – AWaRe», головною метою якої є збереження ефективності АБЛЗ шляхом управління ними на місцевому, національному і глобальному рівні. Відповідно дана класифікація орієнтована на управлінську ланку в охорони здоров'я, де приймаються рішення на національному рівні, та на лікарів, які призначають ЛЗ. Категоризація AWaRe допомагає підібрати найефективніший АБЛЗ для боротьби з хворобою, враховуючи користь, шкоду та потенціал резистентності кожного препарату.

Окрім зазначених програм, підходів та механізмів попередження антибіотикорезистентності, ВООЗ запроваджено Всесвітній тиждень правильного використання антибіотиків, метою якого є поширення знань про проблему антибіотикорезистентності і підвищення обізнаності про проблему стійкості до АБЛЗ, пропаганди їх правильного використання серед широкої громадськості, працівників охорони здоров'я і директивних органів, щоб уникнути подальшого виникнення і поширення лікарсько-стійких інфекцій.

Також у боротьбі з антибіотикорезистентністю розробляються заходи на національному рівні окремих країн. Так, визначено, що ще у 1996 р. з метою відстеження тенденцій резистентності, допомоги в оцінці нових АБЛЗ, своєчасного виявлення ризиків стійкості та факторів впливу на формування резистентності у США створено Національну систему моніторингу антимікробної стійкості (The National Antimicrobial Resistance Monitoring System for Enteric Bacteria, NARMS). Даною системою передбачено взаємодію державних і місцевих управлінь охорони здоров'я з Центром контролю і профілактики захворювань (Centers for Disease Control and Prevention, CDC), Управлінням по контролю за

продуктами харчування та ліками (Food and Drug Administration, FDA) та Міністерством сільського господарства (Department of Agriculture, USDA).

Європейська система епіднагляду за антибіотикорезистентністю (The European Antimicrobial Resistance Surveillance System, EARSS) є державною системою епіднагляду за стійкістю до АБЛЗ в Європі, що була заснована у 1998 р. і на сьогодні об'єднує 29 країн. У рамках системи епіднагляд включає дані щодо резистентності збудників інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги. У 2017 р. Європейською комісією з метою вдосконалення заходів щодо координації й епіднагляду, а також розробки більш ефективних заходів контролю, стимулювання інновації, зокрема розробка нових АБЛЗ, вакцин, швидких діагностичних тестів впроваджено План дій по боротьбі з антибіотикорезистентністю (EU Action Against Antimicrobial Resistance).

У 2019 р. Урядом України також затверджено «Національний план дій щодо боротьби із стійкістю до протимікробних препаратів» (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 116-р). Даний план дозволить поліпшити ефективність профілактики та лікування інфекційних і паразитарних хвороб, знизити тяжкість та тривалість перебігу цих хвороб, знизити смертність, пов'язану з поширенням мікроорганізмів, стійких до АБЛЗ. Також Міністерство охорони здоров'я України продовжує впроваджувати принцип «єдине здоров'я», що передбачає, окрім контролю використання АБЛЗ у медицині, об'єднання зусиль для контролю обігу антибіотиків у ветеринарії.

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного аналізу можна стверджувати, що проблемою поширення антибіотикорезистентності занепокоєні у багатьох країнах світу. Урядами країн розроблені національні програми, міжнародними організаціями залучені до спільної системи нагляду країни світу. Однак усі зазначені заходи матимуть успіх за умови слідування встановленим правилам раціонального призначення АБЛЗ лікарями, розумного застосування їх населенням, а також відповідального використання антибіотиків у сільському господарстві.